

Перфектоподобни форми

Перфектоподобни форми се наричат глаголните форми, образувани от минало деятелно причастие и спомагателния глагол *съм*. Наричат се така, защото произлизат от глаголното време перфект (минало неопределено време) и пазят приликата си с него във формално отношение. Разликата между тези форми е във функционално отношение.

I. Преизказни форми

С преизказните форми се предават чужди думи и става ясно, че говорещото лице не е свидетел на действието. Така авторът на изказването може да покаже дори че не е съгласен с това изказване:

Свидетелски форми	Преизказни форми (несвидетелски)
<i>Мария: Днес бях в университета.</i>	<i>Мария днес била в университета.</i>
<i>Мария: Ти помогна на Петя.</i>	<i>Аз съм помогнал на Петя.</i>
<i>Мария: Цяла сутрин грееше слънце.</i>	<i>Цяла сутрин греело слънце.</i>

Образуване на преизказните форми

Преизказните форми за сегашно и минало несвършено време се образуват от минало несвършено деятелно причастие и глагола *съм*, който отпада от формата за трето лице. Формите за минало свършено време се образуват съответно от минало свършено деятелно причастие.

Глаголите от трето спрежение и някои глаголи от второ спрежение имат еднакви форми за минало свършено време и минало несвършено време и съответно за минало свършено деятелно причастие и минало несвършено деятелно причастие.

Сегашно време: <i>аз уча</i>	<i>аз съм учел ти си учел той учел</i>	<i>ние сме учили вие сте учили те учили</i>
Минало несвършено време: <i>аз учех</i>		
Минало свършено време: <i>аз учих</i>	<i>аз съм учил ти си учил той учил</i>	<i>ние сме учили вие сте учили те учили</i>

Упражнение

Образувайте преизказни форми по образца:

*Петър: Мая **идва** от магазина. →*

*Петър казва, че Мая **идвала** от магазина.*

*Петър: Мая **дойде** от магазина. →*

*Петър казва, че Мая **дошла** от магазина.*

1. Елена: Сестра ми пие кафе с мляко.
2. Елена: Сестра ми преди изобщо не пиеше кафе.
3. Елена: Вчера ходих на гости на сестра ми.
4. Мари и Морис: Миналата година ние всеки ден говорехме български език.
5. Мари и Морис: Сега не говорим български език, а само френски.
6. Децата: Мамо, ние научихме урока.
7. Майката: Сега можете да играете.
8. Приятелката на Сотирис: Сега играем тенис.
9. Сотирис: Вече станахме много добри в тениса.
10. Ваня: Ти ме изненада с този подарък.

ч

II. Предположителни форми

С предположителните форми се изразява предположение за някакво действие по пътя на умозаключението:

*Навън е мокро. Вероятно **е валило**.*

Образуване на предположителните форми

Предположителните форми за минало несвършено време се образуват от минало несвършено деятелно причастие и глагола *съм*. Формите за минало свършено време се образуват съответно от минало свършено деятелно причастие. За разлика от преизказните форми предположителните не губят глагола *съм* в трето лице:

Минало несвършено време: <i>аз учех</i>	<i>аз съм учел</i> <i>ти си учел</i> <i>той е учел</i>	<i>ние сме учили</i> <i>вие сте учили</i> <i>те са учили</i>
Минало свършено време: <i>аз учих</i>	<i>аз съм учил</i> <i>ти си учил</i> <i>той е учил</i>	<i>ние сме учили</i> <i>вие сте учили</i> <i>те са учили</i>

Упражнение

Образувайте предположителни форми по образца:

Стаята е подредена. Сигурно Стела ...е идвала... днес. (идвам)

1. Куклата е счупена. Сигурно детето с нея. (играя)
2. Валентина получи подарък от приятеля си. Сигурно тя много
(зарадвам се)
3. Вие утре имате изпит. Сигурно вече всичко. (науча)
4. Старата жена седна на пейката. Сигурно (уморя се)
5. Антония им разказа филма. Сигурно го (гледам)
6. Ангел покани на среща старите си съученици. Сигурно на всички
по телефона. (обадя се)
7. Милена стана известна певица. Сигурно вече много песни
(изпея)
8. Портретът на Мона Лиза е световноизвестен. Сигурно много
опити за кражбата му. (има)
9. Той имаше много приятели. Сигурно ги с веселия си характер.
(забавлявам)
10. Децата не са гладни. Сигурно скоро (ям)